

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3834/2023
15.05.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Јелена Јаковљевић, адвокат из ..., против тужене Агенције за приватизацију, чији је правни следбеник Агенција за вођење спорова у поступку приватизације, Београд, чији је пуномоћник Марија Ивановић, адвокат из ..., ради поништаја решења и враћања на рад, одлучујући о ревизијама тужиоца и тужене изјављеним против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 251/23 од 08.02.2023. године, у седници одржаној 15.05.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосноване ревизије тужиоца и тужене изјављене против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 251/23 од 08.02.2023. године, у ставу првом и трећем изреке.

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 251/23 од 08.02.2023. године, у ставу другом, четвртном, петом и шестом изреке и предмет у том делу враћа истом суду на поновно суђење.

ОДБИЈА СЕ захтев тужене за накнаду ревизијских трошкова.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 2381/18 од 09.06.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и поништено решење о отказу уговора о раду од 27.06.2011. године са изменама од 01.08.2011. године и обавезана тужена да тужиоца врати на рад на одговарајуће радно место. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка од 396.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 251/23 од 08.02.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена првостепена пресуда у делу става првог изреке за поништај решења о отказу уговора о раду. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у делу става првог изреке, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев да се обавезе тужена да тужиоца врати на рад. Ставом трећим изреке, укинута је првостепена пресуда у

преосталом делу става првог изреке и тужба у делу захтева да се обавезе тужена да тужиоца врати на одговарајуће радно место је одбачена. Ставом четвртим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђено решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу другом изреке првостепене пресуде. Ставом петим и шестим изреке, одбијени су захтеви тужиоца и тужене за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, ревизије су благовремено изјавили тужилац и тужена и то тужилац у односу на став други и трећи изреке другостепене пресуде због погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, а тужена у односу на став први изреке из свих законских разлога.

Тужилац и тужена су поднели одговоре на ревизију.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23), Врховни суд је нашао да је ревизија тужене неоснована, док је ревизија тужиоца делимично основана.

У поступку доношења побијане пресуде нема битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био запослен у Агенцији за приватизацију на неодређено време по основу уговора о раду од 31.05.2006. године, на радном месту ... (...), у Центру за Решењем правног претходника тужене од 27.06.2011. године (исправљеним решењем 01.08.2011. године), отказан му је уговор о раду, због престанка потребе за његовим радом услед организационих промена код тужене које су довеле до смањења обима посла и престанка потребе за радом тужиоца. Оспореном решењу претходио је поступак провере квалитета рада запослених извршено 30.12.2009. године (тужилац је оцењен општом оценом 2), доношење Програма решавања вишка запослених од 26.02.2010. године (којим је, између осталог, утврђено да је 85 запослених вишак од укупно 361 запосленог на неодређено време), као и доношење Правилника о измени и допуни Правилника о унутрашњој организацији и ситематизацији радних места од 23.02.2010. године (којим је смањен број запослених на радном месту тужиоца за 2 извршиоца). Ступањем на снагу Закона о одређивању максималног броја запослених у републичкој администрацији и доношењем Одлуке о максималном броју запослених у органима државне управе и јавним агенцијама и организацијама за обавезно социјално осигурање, тужена је донела Правилник о измени и допуни Правилника о унутрашњој организацији и ситематизацији радних места од 31.03.2011. године, којим је систематизовано 174 радна места са 303 извршиоца, односно повећан је број радних места и извршилаца у појединим центрима, па између осталог и у Центру за стечај, Центру за приватизацију и Центру за контролу заступника капитала.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев, јер тужена у поступку утврђивања вишка запослених, у односу на тужиоца, није применила мере предвиђене чланом 155. став 1. тачка 5. Закона о раду, па је оспорено решење поништио као незаконито и обавезао тужену да тужиоца врати на рад.

Другостепени суд се сагласио са закључком првостепеног суда што се тиче поништаја решења о отказу уговора о раду, али је у делу тужбеног захтева за враћање тужиоца на рад закључио да тужена није универзални сукцесор Агенције за приватизацију, па тако није пасивно легитимисана да тужиоца врати на рад, те је преиначио првостепену одлуку за враћање на рад и одбио тужбени захтев, а за распоређивање одбацио тужбу.

Код овако утврђеног чињеничног стања, правилно је побијаном пресудом примењено материјално право за поништај решења о престанку радног односа, као и у делу за распоређивање.

Одредбом члана 179. став 1. тачка 9. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05, 61/05 и 54/09 – важио у тренутку доношења оспореног решења), прописано је да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла.

Одредбама чл. 153-160. Закона о раду регулисан је начин решавања вишка запослених. Према члану 155. став 1. тачка 5. истог закона, прописано је да програм нарочито садржи и мере за запошљавање: премештај на друге послове, рад код другог послодавца, преквалификација или доквалификација, непуно радно време али не краће од половине пуног радног времена и друге мере.

Према становишту Врховног суда, правилно су нижестепени судови закључили да је решење о отказу уговора о раду незаконито, с обзиром да је тужиоцу повређено право на примену мера запошљавања, коју је тужена као послодавац била дужна да у поступку утврђивања вишка запослених примени, а што она није учинила. Наиме, тужиоцу је отказан уговор о раду решењем од 27.06.2011. године због престанка потребе за његовим радом услед организационих промена код тужене које су довеле до смањења обима посла према Правилнику о измени и допуни Правилника о унутрашњој организацији и ситематизацији радних места од 23.02.2010. године. Међутим, Правилником о систематизацији од 31.03.2011. године (донет пре доношења решења о отказу) у појединим центрима туженог повећан је број извршилачких радних места које послове је тужилац могао да обавља с обзиром на стручну спрему, радну способност и искуство (помоћник руководиоца пројекта за стечај, помоћник руководиоца пројекта и послове помоћника руководиоца пројекта за приватизацију). Како је у конкретном случају тужени отказао уговор о раду тужиоцу из разлога предвиђених одредбом члана 179. став 1. тачка 9. Закона о раду, а да пре отказа није покушао да му обезбеди неку од мера за запошљавање предвиђену чланом 155. став 1. тачка 5. истог закона, односно премештај на друге послове у оквиру предузећа, правилно су нижестепени судови поништили оспорено решење као незаконито.

Без утицаја су наводи ревизије туженог да је Национална служба за запошљавање у свом мишљењу утврдила да послодавац није могао да примени мере из члана 155. став 1 тачка 5. Закона о раду пре отказа тужиоцу, с обзиром да је тужени донео Измене и допуне Правилника 31.03.2011. године (мишљење Националне службе је од 26.02.2010. године) којим је повећан број извршилаца у одређеним центрима за послове које је тужилац могао да обавља у време давања отказа (27.06.2011. године).

Полазећи од наведеног, у погледу одлуке којом је поништено оспорено решење о отказу, нижестепени судови су за свој закључак дали јасне и потпуне разлоге, које као правилне у свему прихвата и овај суд. Супротно наводима ревизије, правилна је одлука другостепеног суда и у делу који се односи на распоређивање тужиоца, јер је у надлежности послодавца да одлучује о распоређивању запослених на одређена радна места.

Из ових разлога, применом члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Међутим, основано се наводима ревизије тужиоца указује да је побијана пресуда у делу који се односи на захтев тужиоца за враћање на рад донета уз битну повреду одредаба парничног поступка и погрешну примену материјалног права, с обзиром да је закључак другостепеног суда да Агенција за вођење спорова у поступку приватизације није пасивно легитимисана у односу на захтев тужиоца за враћање на рад.

Агенција за приватизацију је основана 2001. године, у складу са тада важећим Законом о приватизацији („Службени гласник РС“, бр. 38/01...52/14). Доношењем Закона о изменама и допунама Закона о Агенцији за лицензирање стечајних управника („Службени гласник РС“, број 89/2015), Агенција за лицензирање стечајних управника преузела је од Агенције за приватизацију запослене, права, обавезе, предмете, опрему, средства за рад и архиву, за обављање послова утврђених овим законом. Законом о изменама и допунама Закона о приватизацији („Службени гласник РС“, број 112/15), прописан је престанак рада Агенције за приватизације од 01.02.2016. године. Даном почетка примене овог закона министарство надлежно за послове привреде преузело је од Агенције за приватизацију права и обавезе, предмете, опрему, средства за рад и архиву, који су у функцији обављања послова утврђених овим законом, као и запослене распоређене на пословима приватизације, тржишта капитала и контроле извршења уговорних обавеза. Из наведеног произлази да након престанка са радом Агенције за приватизацију 01.02.2016.године, сагласно одредби члана 31. Закона о изменама и допунама Закона о приватизацији, Агенција за вођење спорова у поступку приватизације сматра се правним следбеником Агенције за приватизацију.

Имајући ово у виду, Врховни суд налази да је побијана одлука заснована на погрешној примени материјалног права, због чега је и чињенично стање остало непотпуно утврђено у односу на враћање тужиоца на рад, са становишта правилне примене Закона о изменама и допунама Закона о приватизацији (члан 31) у вези члана 191. Закона о раду, па је предмет враћен истом суду на поновно суђење, применом одредбе члана 416. став 2. ЗПП. Укинута је и одлука о трошковима поступка, јер зависи од одлуке о главној ствари

У поновном поступку, другостепени суд ће правилном применом материјалног права донети нову и закониту одлуку, имајући у виду наведене примедбе.

Захтев тужене за накнаду трошкова ревизијског поступка је одбијен, имајући у виду да по овом правном леку тужена није успела, па је применом одредбе члана 165. став 1. ЗПП, одлучено као у ставу трећем изреке.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**